

DEBATTERA – ANNE FRANK OCH JAG

Free2Choose utformades ursprungligen som en debattaktivitet på Anne Franks Hus i Amsterdam. Projektets andra fas äger rum i skolor och samlingslokaler i hela Europa.

Debatterna äger rum på olika platser beroende på land. Nedan skiljer vi mellan dem som äger rum i skolor och dem som äger rum i samhället. De har olika mål.

Klassrumsdebatt

Huvudsyftet för debatterna eller samtalen i klassrum kommer sannolikt att vara att:

- vänja eleverna vid och få dem att känna sig bekväma med debatten som undervisningsmetod;
- lära eleverna debattera;
- undervisa i aktivt lyssnande och aktiv presentationsteknik;
- hjälpa eleverna skilja mellan fakta och åsikter och presentera bevis;
- hjälpa eleverna skilja mellan olika typer av argument (t ex etiska, utilitaristiska, juridiska);
- hjälpa eleverna tänka kritiskt i viktiga samhällsfrågor; och
- hjälpa eleverna precisera sina tankar och känslor i samhällsfrågor.

Lärarna kan välja att låta eleverna diskutera i smågrupper i klassen eller att låta ett mindre antal elever debattera inför resten av klassen. Debatt i smågrupp engagerar samtliga elever på ett mer intensivt sätt. Men vissa traditionella debattegenskaper går förlorade, som t ex när två personer möts i en debattsituation inför en större publik.

För lärare som inte tycker om debattformatet har vi tagit med ett exempel på klassdiskussion som kan genomföras utan debatt.

Debatter utanför skoltid

Debattklubbar utanför skolans regi blir allt vanligare i Europa och har en lång tradition i USA. Debattklubbarnas huvudsyften är att:

- sammanföra elever som tycker om att debattera;
- ge eleverna en meningsfull fritidsaktivitet;
- lära ut debatt- och samtalsteknik;
- hjälpa till att förbereda eleverna för exempelvis juristyrket eller politiskt arbete; och undervisa i ledarskap.

På vissa håll finns det redan debattklubbar med egna regler och aktiviteter. I de fallen kan Free2Choose tillhandahålla utmärkta extraämnen som kan utöka en redan befintlig repertoar av debattämnen.

Andra pedagoger kan vilja dra igång en sådan debattklubb i sin skola som en fritidsaktivitet. Free2Choose har utmärkt material för uppstart av den sortens debattklubbar.

I debattklubbarna tävlar medlemmarna mot varandra eller mot andra skolor. Ibland finns en publik bestående av andra elever och ibland bjuder klubbarna in lärare och föräldrar och rentav allmänheten.

Samhällsdebatt

Det här är sannolikt den debattform som är mest bekant. Två personer med olika åsikter går en rond i teve. De turas om att argumentera för sin sak, och en moderator försöker ringa in kärnfrågan och få deltagarna att hålla sig till ämnet.

Ibland ställer publiken frågor till debattörerna eller röstar fram en debattvinnare. Politiker bjuder ofta in motståndare till debatt i viktiga frågor. Nästa dag visar opinionsundersökningar vem som klarade sig bäst.

Samhällsdebatterna kan fylla en viktig funktion. Genom dem kan allmänheten få höra experter med olika uppfattning diskutera viktiga frågor. En bra debatt kan hjälpa till att tydliggöra en frågeställning för åhörarna och underlätta egna ställningstaganden.

Free2Choose är också väl lämpat för samhällsdebatt av det slaget, eftersom många av filmklippen är inriktade på frågor och problem som alla länder förr eller senare måste hantera. Free2Choose-ämnena rör sig kring samtal som bidrar till utformningen av våra multikulturella demokratiers egenart och begränsningar.

Debattformat Skolan

Nedan följer tre förslag på skolbaserad debatt. De som arbetar med Free2Choose kan fritt blanda inslag från de olika debattformaten för att skapa en form som passar bäst.

Skolan – klassrummet – grupparbete

Debattformat, förslag 1 Free2Choose

Tidsåtgång: minst två 50-minuterslektioner
Publik: övriga medlemmar i (små)gruppen

Lektion 1

STEG	AKTIVITET	TID
1	Läraren diskuterar mänskliga rättigheter med eleverna, t ex genom att berätta om människorättsbrott eller visa dem den universella deklARATIONEN om mänskliga rättigheter.	20 minuter
2	Läraren presenterar Free2Choose och uppgiften för de två lektionstimmar som följer – svarsformulären delas ut till eleverna (ett där eleven anger graden av instämmande) som instrueras att ange sin personliga åsikt (utan att diskutera). Eleverna poängbedömer graden av instämmande för varje film från 1 till 10.	5 minuter
3	Klassen får titta på alla Free2Choose-filmerna. Eleverna fyller i poäng i sina formulär.	15 minuter

4	Läraren diskuterar kort eventuella problem eleverna haft, saker som var tvetydiga och vad de ska göra nästa lektion. Filmer som är alltför tvetydiga kan undantas från vidare debatt i det här skedet. Läraren samlar in svarsformulären.	10 minuter
---	---	------------

Mellan lektionerna går läraren igenom alla formulär och väljer de två-tre filmer där åsikterna skiljer sig mest. Läraren delar sedan in klassen i grupper för nästa lektion. Varje grupp koncentrerar sig på en "kontroversiell" film (grupperna kan inte få en film var eftersom bara två-tre filmer valdes).

Varje grupp består av fem elever. En elev (som poängmässigt ligger nära genomsnittet) utses till moderator och leder debatten. Läraren ser sedan till att resten av gruppen utgörs av två deltagare som är FÖR och två deltagare som är EMOT.

Lektion 2

STEG	AKTIVITET	TID
1	Läraren delar in eleverna i grupper, förklarar vad de ska göra och ger eleverna deras uppgifter (utser en moderator) och berättar vilken film respektive grupp ska debattera. Varje debatterande elev får fem kort/markeringar etc. Dessa är individuella (får inte bytas) och är värda en minuts debattid var. Moderatoren ser till att debattörerna inte överskrider en minut per kort.	10 minuter
2	De aktuella filmerna visas igen.	5 minuter
3	Moderatorn i varje grupp presenterar ämnet i en minut.	1 minut
4	Eleverna debatterar i 15 minuter (en del kan få slut på kort).	15 minuter
5	Gruppers moderatorer berättar inför hela klassen i ca två minuter hur debatten gick (livlig, respektfull etc) och vilka argument de tyckte var effektivast.	15 minuter
6	Läraren frågar om någon ändrat inställning på debatten och såfall vilka argument som var avgörande – rundar av.	3 minuter
7	Eleverna röstar igen om filmerna som användes i övningen – det här kan vara användbart för ytterligare diskussion i klassen.	1 minut

Anm:

På grund av det begränsade antalet kort/markeringar/mynt är övningen inte bara inriktad på debatt i sig, utan även på aktivt lyssnande. Den stimulerar alla elever till att delta och inte bara ett fåtal dominerande.

Det här formatet är enklare för ungdomar som inte tycker om att tala offentligt eftersom det bara är ett fåtal åhörare.

Valet av moderator är viktigt eftersom den personen ska leda samtalet. Helst bör moderatoren vara en person med god social kompetens.

Material som behövs:

- Aktuella filmer på dvd eller video
- Dator/dvd-spelare/video/teve, helst med projektor
- Svaresformulär
- Pennor
- Två-tre kortlekar/upsättningar spelmarker

Nedan följer tre förslag på skolbaserad debatt och två förslag på samhällsbaserad debatt. De som arbetar med Free2Choose kan fritt blanda inslag från de olika debattformaten för att skapa en form som passar bäst.

Skolan – på fritiden – debatt med publik

Debattformat, förslag 2

Free2Choose

Tidsåtgång:

Tre korta debatter om 26 minuter inför större skolpublik

Total tidsåtgång: 90 minuter

Debattklubben väljer i förväg tre av Free2Chooses filmklipp att visa för en större publik. Det ska vara filmer som är relevanta för debatter som pågår i landet. Debattklubben utser dessutom vem som ska företräda respektive ståndpunkt i debatten.

Eleverna kan välja att debattera filmerna utifrån sina verkliga åsikter (men då måste det finnas stora åsiktsskillnader mellan deltagarna) eller så kan de spela roller (tilldelas en åsikt).

Eleverna som ska delta i debatten förbereds och tränar separat med sina kamrater, så att de inte känner till "motståndarens" argument.

En duktig moderator måste också utses för debatten.

STEG	AKTIVITET	TID
1	Moderatorn presenterar tillvägagångssättet för publiken och debattörerna.	3 minuter
2	Nedanstående sekvens upprepas tre gånger.	
3	En Free2Choose-film visas för publiken och moderatorn sammanfattar och sätter varje film i sitt sammanhang.	3 minuter
4	Publiken röstar genom handuppräckning – en snabb rösträkning görs.	1 minut
5	Debattör 1 ger sitt öppningsanförande.	3 minuter
6	Debattör 2 ger sitt öppningsanförande.	3 minuter
7	Varje debattör får tre tvåminuters repliker.	12 minuter
8	Varje debattör ger ett tvåminuters slutanförande.	4 minuter
9	Moderatorn sammanfattar.	1 minut
10	Publiken röstar igen.	1 minut

Anm:

Formatet är snabbt, precis som filmerna, och publiken deltar (i två omröstningar).

I detta debattformat är det de bästa debattörerna (och de utan rampfeber) som står för debatten. De övriga hjälper till med att träna debattörerna och finslipa deras argumentation.

Material som behövs:

- En aula eller rymlig sal
- Mikrofoner och talarstolar för debattörerna och moderatorn
- Vatten för ovanstående deltagare
- Vid behov: en tidtagare som ser till att debattörerna inte överskrider sin talartid
- Aktuella filmer på dvd eller video
- Dator/dvd-spelare med projektor

Skolan – klassrummet – samtal i klassrummet

Debattformat, förslag 3

Free2Choose

Tidsåtgång: två 50-minuterslektioner

Publik: ingen egentlig debatt – hela klassen deltar i samtalet.

Det här debattformatet är egentligen inte någon debatt utan ett klassrumssamtal baserat på elevernas åsikter och lite brainstorming.

Lektion 1

STEG	AKTIVITET	TID
1	Läraren diskuterar mänskliga rättigheter med eleverna, t ex genom att berätta om människorättsbrott eller visa dem den universella deklARATIONEN om mänskliga rättigheter.	10 minuter
2	Läraren presenterar Free2Choose och uppgiften för de två lektionstimmar som följer – svarsformulären delas ut till eleverna (ett med ja/nej-frågor) som instrueras att ange sin personliga åsikt (utan att diskutera).	5 minuter
3	Klassen får titta på alla Free2Choose-filmerna. Eleverna fyller i sina formulär och skriver ner den viktigaste orsaken till att de röstar som de gör för respektive film.	25 minuter
4	Läraren diskuterar kort eventuella problem eleverna haft, saker som var tvetydiga och vad de ska göra nästa lektion. Filmer som är alltför tvetydiga kan undantas från vidare diskussion i det här skedet. Läraren samlar in svarsformulären.	10 minuter

Mellan lektionerna går läraren igenom alla formulär och väljer ut de **två filmer** som gett upphov till de största åsiktsskillnaderna och/eller intressanta argument FÖR eller EMOT.

Lektion 2

STEG	AKTIVITET (Nedanstående sekvens upprepas tre gånger.)	TID
1	Läraren delar ut formulären till eleverna igen och förklarar vad de ska göra under lektionen.	5 minuter
	SEKVENSEN NEDAN UPPREPAS FÖR VARJE FILM.	
2	Klassen tittar på den ena av de två utvalda Free2Choose-filmerna. Efter varje film ber läraren eleverna ställa sig på den ena eller andra sidan av klassrummet: en sida är FÖR, en sida är EMOT och dessutom är det möjligt att vara NEUTRAL. Läraren skriver upp på svarta tavlan alla argument FÖR och EMOT. Läraren frågar också de NEUTRALA varför de inte tar ställning FÖR eller EMOT.	15 minuter x 2
3	Läraren avslutar med att be eleverna titta på listorna de upprättat. Finns det likheter och skillnader? Vilka sorters argument har använts (etiska eller av annat slag)? Vilka argument tycker de är mest effektiva? Har någon ändrat åsikt på de argument som framförts?	15 minuter

Formatet lämpar sig väl för lärare som vill undvika konflikt och friktion i klassen och letar efter en mindre konfrontativ metod.

Material som behövs:

- Aktuella filmer på dvd eller video
- Svarsformulär (version med ja/nej-frågor)
- Dator/dvd-spelare/video/teve, helst med projektor
- Pennor

Debattformat samhället

Nedan följer tre förslag på samhällsbaserad debatt som naturligtvis även kan användas i skolan. De som arbetar med Free2Choose kan fritt blanda inslag från de olika debattformaten för att skapa en form som passar bäst.

Eftersom de föreslagna debattformaten tar 90-120 minuter i anspråk och omfattar visning av två-tre filmklipp kan det vara lämpligt att ordna en serie debatter. Därmed möjliggörs en mångfacetterad men likväl sammanhängande diskussion.

Samhället – aktiv publikmedverkan

Debattformat, förslag 1 Free2Choose
--

Tidsåtgång: 90-100 minuter
Publik: allmänheten

I det här formatet är debattörerna välkända samhällsmedborgare, till exempel jurister, politiker, människorättsaktivister, journalister, fackföreningsledare etc.

Omröstning sker med stora röda kort med ordet "NEJ" och gröna kort med ordet "JA".

I förväg

STEG	AKTIVITET	TID
1	Arrangörerna tittar på Free2Choose-filmerna och väljer ut två-tre relaterade filmklipp som de tycker är särskilt relevanta för det egna samhället.	Ca 2-3 månader innan debatten
2	Arrangörerna bokar lokal för debatten, debattörer och moderator. Debattörerna ska helst vara experter i ämnet och ha olika åsikter i frågan. Debattörerna tittar på filmerna i förväg och förvissas sig om att de verkligen representerar olika åsikter.	Ca 2-3 månader innan debatten
3	Arrangörerna fastställer debattreglerna. De fastställer dessutom hur debatten ska centreras kring de två-tre filmerna. Detta avgörs av ämnet.	Ca 2 månader innan debatten
4	PR-insatser på orten, presskontakter.	Ca 6 veckor innan debatten

Under debatten

STEG	AKTIVITET	TID
1	Konferenciern presenterar debattämnet, moderatorn och debattörerna.	5-10 minuter
2	Moderatorn förklarar debattreglerna. Sekvensen nedan upprepas för de två-tre filmerna: moderatorn visar filmklippet för deltagarna och publiken. Moderatorn sammanfattar filmerna. Publiken röstar (JA/NEJ med röstkortet som delats ut i förväg). Moderatorn noterar röstresultatet.	2 filmklipp x 3 minuter
3	När de två-tre filmklippet visats sammanfattar moderatorn kort filmerna och publikomröstningen; moderatorn ber debattörerna inleda debatten.	3 minuter
4	Debattör 1 ger sitt öppningsanförande.	5 minuter
5	Debattör 2 ger sitt öppningsanförande.	5 minuter
6	Varje debattör får tre treminuters repliker.	18 minuter
7	Moderatorn sammanfattar huvudargumenten och ber publiken ställa frågor till debattörerna. Publiken har i förväg	3 minuter

	fått lappar att skriva frågor på.	
8	Publiken skriver ner sina frågor, lapparna samlas in och en fråga väljs snabbt ut. Medan debatten fortsätter väljer de frivilliga ut några ytterligare, mer provocerande och insiktsfulla frågor eller kommentarer.	3 minuter
9	Varje debattör får två minuter att bemöta kommentaren eller frågan. Sammanlagt tre frågor väljs ut.	12 minuter
10	Publiken erbjuds delta i debatten (genom handuppräckning) – kommentarer får inte vara längre än två minuter.	20 minuter
11	Debattörerna får göra varsin treminuters avslutningskommentar.	6 minuter
12	Moderatorn sammanfattar debattörernas och publikens huvudargument.	3 minuter
13	Moderatorn ber publiken rösta ännu en gång om de två-tre filmerna genom att helt enkelt upprepa frågan. Moderatorn noterar eventuella förändringar.	3 minuter
14	Konferenciern avslutar evenemanget.	1 minut

Material som behövs:

- Aktuella filmer på dvd eller video
- Bord och stolar för debattörerna och moderatorn
- Mikrofoner
- Dator/dvd-spelare med projektor
- Lappar att skriva på
- Frivilliga som väljer ut de mest intressanta frågorna
- Röstkort för publiken

Samhället – aktiv publikmedverkan

Fyra debattörer (två mot två)

Debattformat, förslag 2 Free2Choose

Tidsåtgång: ca 70 minuter

Publik: allmänheten

Också i det här formatet är debattörerna välkända samhällsmedborgare, till exempel jurister, politiker, människorättsaktivister, journalister, fackföreningsledare etc. Men för balansens och åsiktsskillnadens skull är det lämpligt att välja debattörer med olika bakgrund och egenskaper. Genom att till exempel ha en juridisk expert och en etisk expert på båda sidor får man största möjliga bredd på argumenten. Jurister kommer sannolikt att betona lagar och prejudikat, medan etikexperter som moralfilosofer och religiösa ledare kan förväntas hänvisa till universella värderingar.

Omröstning sker med stora röda kort med ordet "NEJ" och gröna kort med ordet "JA".

I förväg

STEG	AKTIVITET	TID
1	Arrangörerna tittar på Free2Choose-filmerna och väljer ut två-tre relaterade filmklipp som de tycker är särskilt relevanta för det egna samhället.	Ca 2-3 månader innan debatten
2	Arrangörerna bokar lokal för debatten, fyra debattörer och en moderator. Debattörerna ska helst vara experter i ämnet och ha olika åsikter i frågan. Debattörerna i respektive lag har olika bakgrund. Debattörerna tittar på filmerna i förväg och förvissas sig om att de verkligen representerar olika åsikter. Debattörerna i respektive lag träffas dessutom i förväg och försäkras sig om att de delar åsikt. (En viss åsiktsskillnad kan dock gynna debatten.)	Ca 2-3 månader innan debatten
3	Arrangörerna fastställer debattreglerna. De fastställer dessutom hur debatten ska centreras kring de två-tre filmerna. Detta avgörs av ämnet.	Ca 2 månader innan debatten
4	PR-insatser på orten, presskontakter.	Ca 6 veckor innan debatten

Under debatten

STEG	AKTIVITET	TID
1	Konferenciern presenterar debattämnet, moderatorn och de fyra debattörerna.	5-10 minuter
2	Moderatorn förklarar debattreglerna. Sekvensen nedan upprepas för de två-tre filmerna: moderatorn visar filmklippet för deltagarna och publiken. Moderatorn sammanfattar filmen. Publiken röstar (JA/NEJ med röstkortet som delats ut i förväg). Moderatorn noterar röstresultatet.	2 filmklipp x 3 minuter
3	När de två-tre filmklippet visats sammanfattar moderatorn kort filmerna och publikomröstningen; moderatorn ber debattörerna inleda debatten och singlar slant om vem som ska börja.	3 minuter
4	Debattör 1 (lag A) ger sitt öppningsanförande.	5 minuter
5	Debattör 1 (lag B) ger sitt öppningsanförande.	5 minuter
6	Debattör 2 (lag A) ger sitt öppningsanförande.	5 minuter
7	Debattör 2 (lag B) ger sitt öppningsanförande.	5 minuter
8	Debattör 1 (lag A) ställer en kritisk fråga till debattör 1 i lag B.	1 minut
9	Debattör 1 i lag B svarar på den kritiska frågan.	3 minuter
10	Debattör 1 i lag B ställer en kritisk fråga till debattör 1 i lag A.	1 minut
11	Debattör 1 i lag A svarar på den kritiska frågan.	3 minuter

12	Debattör 2 i lag B ställer en kritisk fråga till debattör 2 i lag A.	1 minut
13	Debattör 2 i lag A svarar på den kritiska frågan.	3 minuter
14	Debattör 2 i lag A ställer en kritisk fråga till debattör 2 i lag B.	1 minut
15	Debattör 2 i lag B svarar på den kritiska frågan.	3 minuter
16	Moderatorn sammanfattar huvudargumenten och ber publiken ställa frågor till debattörerna. Publiken har i förväg fått lappar att skriva frågor på.	3 minuter
17	De fyra debattörerna får göra varsin treminuters slutkommentar.	12 minuter
18	Moderatorn sammanfattar debattörernas och publikens huvudargument.	3 minuter
19	Moderatorn ber publiken rösta ännu en gång om de två-tre filmerna genom att helt enkelt upprepa frågan. Moderatorn noterar eventuella förändringar.	3 minuter
20	Konferenciern avslutar evenemanget.	1 minut

Material som behövs:

- Långbord och stolar för debattörer och moderator
- Mikrofoner
- Aktuella filmer på dvd eller video
- Dator/dvd-spelare med projektor
- Röstkort för publiken

Samhället – domstolsförfarande

Begränsad publikmedverkan

Debattformat, förslag 3 Free2Choose

Tidsåtgång: 60-70 minuter
Publik: allmänheten

Tillvägagångssättet i detta debattformat påminner om ett domstolsförfarande med en domare. Debattörerna är expertvittnen (de försvarar en åsikt) och utfrågarna är advokater som korsförhör en person som de inte tror på.

Debattörerna är välkända samhällsmedborgare, till exempel jurister, politiker, människorättsaktivister, journalister, fackföreningsledare etc.

Det finns två lag: det ena laget svarar "JA" på de utvalda Free2Choose-frågorna och det andra laget svarar "NEJ". Varje lag består av en "debattör" som med sitt vittnesmål stärker lagets åsikt och en "utfrågare" som angriper det andra lagets åsikt (genom att "förhöra" det andra lagets debattör).

Utfrågarna måste vara kritiska personer som kan sätta press på debattörerna (kritiska journalister och advokater är ofta utbildade för den uppgiften).

Utfrågarna är djävulens advokater. De letar efter luckor och brister i debattörernas argument och avslöjar dem.

Moderatorn fungerar som domare och ser till att utfrågarna håller sig till saken, att frågorna är respektfulla och att utfrågningen gäller debattörens åsikter och inte övergår i personangrepp.

Korsförhören avlöser varandra i snabb takt. Det är utfrågarna som står för slutpläderingen, inte debattörerna. Debattformatet kan vara mycket dynamiskt och ha stort underhållningsvärde (vilket kanske är orsaken till att det finns så många domstolssåpor med just det formatet).

Omröstning sker med stora röda kort med ordet "NEJ" och gröna kort med ordet "JA".

I FÖRVÄG

STEG	AKTIVITET	TID
1	Arrangörerna tittar på Free2Choose-filmerna och väljer ut två-tre relaterade filmklipp som de tycker är särskilt relevanta för det egna samhället.	Ca 2-3 månader innan debatten
2	Arrangörerna bokar lokal för debatten, och utser två lag bestående av en debattör och en utfrågare, samt en moderator.	Ca 2-3 månader innan debatten
3	Arrangörerna fastställer debattreglerna. De fastställer dessutom hur debatten ska centreras kring de två-tre filmerna. Detta avgörs av ämnet.	Ca 2 månader innan debatten
4	Lagen träffas en första gång och diskuterar debattstrategi.	Ca 6-8 veckor innan debatten
5	PR-insatser på orten, presskontakter.	Ca 6 veckor innan debatten

UNDER DEBATTEN

STEG	AKTIVITET	TID
1	Konferencieren presenterar debattämnet, moderatorn och debattörerna.	5-10 minuter
2	Domaren förklarar debattreglerna. Sekvensen nedan upprepas för de två-tre filmerna: moderatorn visar filmklippen för deltagarna och publiken. Moderatorn	2 filmklipp x 3 minuter

	sammanfattar filmerna. Publiken röstar (JA/NEJ med röstkort som delats ut i förväg). Moderatoren noterar röstresultatet.	
3	När de två-tre filmklipp visats sammanfattar moderatoren kort filmerna och publikomröstningen; moderatoren ber debattörerna inleda debatten.	3 minuter
4	Debattör 1 (lag A) ger sitt öppningsanförande.	5 minuter
5	Debattör 2 (lag B) ger sitt öppningsanförande.	5 minuter
	Sekvensen nedan upprepas tre gånger.	
6	Utfrågare 1 (lag A) ställer en kritisk fråga till debattör 2 (lag B).	3 x 1 minut
7	Debattör 2 (lag B) svarar.	3 x 3 minuter
8	Utfrågare 2 (lag B) ställer en kritisk fråga till debattör 1 (lag A).	3 x 1 minut
9	Debattör 1 (lag A) svarar.	3 x 3 minuter
10	Utfrågarna gör varsin treminuters slutplädering.	6 minuter
11	Moderatorn ber publiken rösta ännu en gång och utser vinnaren med hjälp av det förändrade röstresultatet.	3 minuter
12	Konferenciern avslutar evenemanget.	1 minut

Material som behövs:

- Mikrofoner
- Bord och stolar för debattörer och moderator
- Aktuella filmer på dvd eller video
- Dator/dvd-spelare med projektor
- Röstkort för publiken

Vad är en bra debatt?

En debatt kan arrangeras på många sätt och hur bra debatten är beror på vad man har för mål. Ibland finns det dessutom en publik utifrån (i en samhällsdebatt) och ibland är debatten begränsad (i klassrummet).

OBS! En del tevedebatter är inte alltid så bra i den bemärkelsen att de störs av många avbrott och av att många debattörer faktiskt brister i respekt mot varandra. Samtidigt som vissa tevedebatter är seriösa och bra förebilder för hur en debatt kan och bör se ut, ordnas andra enbart för underhållningsvärdet. Det är kanske underhållande när man skriker, förlöjligar och pratar i mun på varandra men det förfelar oftast debattens egentliga syfte, som ju är att klargöra ställningstaganden, generera största möjliga mängd relevanta argument och ge allmänheten bättre kunskap i olika frågor.

Generellt sett finns ett antal kriterier som måste uppfyllas för att en debatt ska vara bra och seriös.

Kriterier för en bra debatt:

- Tydliga instruktioner: Moderatoren och debattörerna måste veta vad som förväntas av dem, vilka debattreglerna är och hur mycket tid de har på sig. Se till att också publiken känner till detta.
- Effektiv moderator: Det är viktigt att moderatoren kan förtydliga och sammanfatta frågan under debattens gång. Moderatoren ska även prata med och till publiken. Detta är mindre viktigt i klassrumsdebatter. Mer information finns nedan.
- Intressanta filmer: Välj filmer som uppmuntrar till åsiktsskillnader inte bara bland debattörerna utan också i publiken. Debattämnet ska dessutom naturligtvis vara intressant för både debattörerna och publiken.
- Klarspråk: Debattmoderatoren och debattörerna ska uttrycka sig klart och tydligt.
- Inga avbrott: Upplys debattörerna om att de bara får tala när det är deras tur. De får inte avbryta motparten. Det är moderatorns uppgift att se till att detta efterlevs.
- Inga personangrepp: Debattörerna ska hålla sig till argument som är relevanta för den fråga de ska bemöta. Personangrepp rörande motpartens intelligens, moral, känslor etc ska undvikas.
- Synligt och hörbart: Publiken måste kunna se debattörerna och höra vad de säger.

Det finns några konkreta tumregler för de olika debattformaten.

Skoldebatt

Klassrumsdebatt

Eftersom huvudsyftet här är att eleverna ska få debatterfarenhet och förstå frågorna bättre är det viktigt att:

- alla elever får tillfälle att spela olika roller – och vara både debattör och moderator
- eleverna respekterar varandras åsikter
- läraren noga observerar klassrumsdynamiken med tanke på polarisering, marginalisering etc
- läraren skapar en frizon där debatten kan äga rum och konflikter kan undvikas
- läraren gör en noggrann avrundning.

Skoldebatt

Om eleverna debatterar inför en större publik bestående av andra elever och kanske också lärare och föräldrar är det mycket viktigt att:

- moderatoren är en respekterad person (en lärare eller helst rektorn). Nedan under rubriken Samhällsdebatt finns ytterligare krav som moderatoren bör uppfylla

- publiken förstår debattreglerna
- debattörerna har vissa egenskaper (nedan under rubriken Samhällsdebatt ges några exempel).

Samhällsdebatt

Om man arrangerar en samhällsdebatt bör man tänka på följande:

Utse bästa möjliga moderator. Helst ska det vara en person som:

- har erfarenhet som debattmoderator eller samtalsledare
- förstår debattfrågorna och kan leda debatten i positiv riktning
- har god kommunikativ kompetens och kan hantera både debattörerna och publiken
- vågar utmana debattörerna att gå på djupet, vara mer konkreta etc, men ändå överlåter debatten åt debattörerna
- är en god aktiv lyssnare och ingriper när det behövs
- bryr sig om frågorna
- är beredd att förbereda sig för debatten (kontrollera!)
- talar klart och tydligt
- har sinne för humor och skämtar när det behövs.

En bra debattör:

- har god kommunikativ kompetens
- talar klart och tydligt
- tar ögonkontakt med den andra debattören
- håller sig till ämnet och går inte till personangrepp
- är beredd att försvara en åsikt ...backar inte genast och är inte alltför kompromissvillig
- tävlar inte med den andra debattören eller moderatören om vem som är populärast hos publiken... argumenterar sakfrågan, kandiderar inte till ett ämbete

Tidsplanering

- Kontrollera så att debatten inte krockar med andra lokala evenemang utan äger rum på ett datum och vid en tidpunkt när folk är intresserade av att delta.
- Debatten kan kännas viktigare och dra större publik om den förläggs till en speciell dag, till exempel Människorättsdagen (10 december) eller Förintelsens minnesdag (27 januari).